

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx

Parkernas stad – vilket värde har grönområdena i parkernas stad?

Filip Glimberg, Linnea Lindgren, Lydia Holm, Meja Berghall & Per Johansson

Syfte, frågeställning och hypotes

Syftet med enkäten var att undersöka om individers värdegrund kunde förutsäga en miljövänlig handling i ett imaginärt scenario.

Vår frågeställning var huruvida det fanns ett samband mellan den kvalitativa variabeln värdegrund och den kvantitativa variabeln betalningsvilja. Vi ville veta om studenter på Malmö universitet med biosfärisk värdegrund skulle uppvisa högre betalningsvilja för att besöka Malmös parker, än studenter vid samma universitet med altruistisk eller egoistisk värdegrund.

Med utgångspunkt i den miljöpsykologiska värde-uppfattning-norm-teorin (VBN-teorin; Stern, 2000) formulerade vi en egen teori. Därefter ställdes hypotesen att individer med biosfärisk värdegrund i högre utsträckning vore villiga att betala för att besöka stadens parker, än studenter med altruistisk eller egoistisk värdegrund. Nollhypotesen formulerades som att det inte existerade något samband mellan variablerna värdegrund och beteende. Alltså, att betalningsviljan inte reflekterades i studenternas värdegrund.

Metod

Urvalsmetod

Vår målgrupp för undersökningen var studenter på Malmö universitet. Anledningen till vald population var då den representerade en homogen och sluten grupp. Urvalsramen/totalpopulationen var den totala mängd möjliga svar, det vill säga alla studenter på universitet, strax över 27,000 (Malmö universitet, u.å.). Urvalet bestod av studenter som passerade på en särskild plats på campus. Vi gjorde ett klusterurval som stickprovsundersökning vilket sedan mynnade ut i ett obundet slumpmässigt urval. Detta gjorde vi genom att synkront placera oss i de båda byggnaderna Orkanen och Niagara, tillhörande Malmö universitet. För att säkerställa svar endast från studenter frågade vi de tilltänkta respondenterna huruvida de studerade eller ej. Detta innebär ett till viss del obundet slumpmässigt urval enligt Byström & Byström (2011, s. 343-351). Detta kan även tolkas som ett bekvämlighetsurval eftersom den undersökta populationen råkade vara på plats på den angivna tiden. Generaliserbarheten av resultatet kunde därför blivit påverkad (Byström & Byström, 2011, s.348-351). Det totala antalet respondenter vi eftersökte var minst 50 och högst 200. Den totala mängden insamlade svar blev 82.

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx

Efter insamling av svar använde vi oss av Kanazawa (2024, s. 392-393) och dennes beskrivning av hur en gör justeringar efter undersökningen. Eftersom enkäten krävde obligatoriska svar på alla frågor, behövdes inga stora justeringar åtgärdas då ofärdiga svar inte var möjliga. De justeringar vi ansåg nödvändiga var att filtrera bort de som ej givit samtycke till GDPR, det vill säga 3 stycken respondenter.

Utförandemetod

För att konstruera enkätinstrumentet användes online-verktyget Sunet Survey. Med verktyget skapades en hemsida med en länkande QR-kod, där enkätfrågorna introducerades. QR-koden presenterades främst på datorer och läsplattor, vilken deltagarna skannade med sina mobiltelefoner. Deltagarna erbjöds även möjligheten att få med sig QR-koden fysiskt på ett papper, för att kunna besvara enkäten vid senare tillfälle. Distributionen av enkäten skedde mellan klockan 08:00 och 10:00 den 24 april 2025 i Malmö universitets lokaler Orkanen och Niagara.

Vid utformningen av innehållet, samt vid distributionen av enkäten, användes Kanazawa (2024) som grund.

Kanazawa (2024, s. 401) beskriver att människor värdesätter att känna sig uppskattade, respekterade och behövda. För att maximera respons förklarades därför för alla enkätdeltagare vårt behov av deras hjälp, samt uttrycktes stor tacksamhet för denna. Kanazawa (2024, s. 401–402) förklarar vidare att deltagande innebär en kostnad i form av tid för de som deltar. För att minimera kostnaden och främja responsbenägenheten utformades därför enkäten minimalistiskt och bestod enbart av två frågor. Det kommunicerades även att enkäten inte borde ta längre än 3 minuter att besvara. För att optimera responsen ytterligare, upplystes deltagarna dessutom om att vi själva var studenter vid Malmö universitet. Detta då associationer till myndigheter med legitimitet höjer viljan att delta i undersökningar enligt Kanazawa (2024, s. 403). Vid formulering av frågor samt svarsalternativ användes ett enkelt och korrekt språkbruk och frågorna hölls korta. Enligt Kanazawa (2024, s. 409) minskar detta riskerna för missförstånd.

Då vi ville mäta den kvalitativa variabeln värdegrund ställdes följande fråga: 'Vilket av följande påståenden passar bäst in på dig?'. Svarsalternativen, vilka fungerade som indikatorer för variabeln, formulerades som följande: 'Jag värdesätter miljön främst för min personliga glädje och mitt välmående' (egocentrisk), 'jag värdesätter miljön främst för jag är en del av den' (biosfärisk), samt 'jag värdesätter miljön främst för andra människors och samhällets välmående' (altruistisk).

Utformningen av svarsalternativen hade utgått från definitioner som ges uttryck för i den miljöpsykologiska värde-uppfattning-norm-teorin (VBN-teorin; Stern, 2000), vilken syftar

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx

till att förklara miljövänliga beteenden. Svartalternativen hade även kompletterats med definitioner från Steg & de Groot (2019), samt Torpman (2017).

Stern (2000, s. 7) skriver att individer med altruistisk värdegrund oroar sig för miljöförhållanden som hotar andra individers välbefinnande. Böhm & Tanner (2019, Kapitel 2, s. 18) beskriver även att altruistiska värderingar reflekterar omsorg om andra människors och arters välfärd. En studie av de Groot & Steg (2008, som hänvisats i de Groot & Thørgersen, 2019) pekar dock på att individer med altruistiska värderingar oftare prioriterar att donera pengar till humanitära organisationer framför miljöorganisationer. Av denna anledning ansågs altruistisk värdegrund mer antropocentrisk.

Steg & Nordlund (2018, Kapitel 22, s. 226) beskriver att en biosfärisk värdeorientering speglar en omsorg för naturen och miljön, oberoende dess nytta för människan. Stern (2000, s. 7) skriver att ”personer som värdesätter andra arter högt kommer att oroas för miljöförhållanden som hotar dessa värdefulla objekt”.

Stern (2000, s. 8) beskriver även att studier funnit egoistiska värderingar negativt relaterade till miljövänliga beteenden. Vidare skriver Torpman (2017, s. 86) att individer med egoistisk värdegrund strävar efter att maximera sitt eget välmående, samt att dessa individer ser miljörelaterade värden som enbart instrumentella. Detta innebär att exempelvis biologisk mångfald värderas utifrån hur och om den främjar individens eget välmående.

Då vi även ville mäta den kvantitativa variabeln beteende ställdes följande fråga: 'Föreställ dig att Malmö stad börjar ta betalt för inträde till stadens alla parker och svara därefter på följande fråga: Hur mycket är du villig att betala per gång för att få inträde till dessa?'. Som indikatorer för variabeln hade svartalternativen formulerats enligt följande: '0 kronor', '1–15 kronor', '16–30 kronor', '31–45 kronor' och '46 kronor eller mer'.

Vi hade utgått från definitioner som redogörs för i VBN-teorin (Stern, 2000) även vid formuleringen av den ovan beskrivna frågan. Steg & Nordlund (2019, Kapitel 22, s. 223) skriver att miljövänliga beteenden enligt VBN-teorin kan exemplifieras som konsumtion samt användning av produkter med dess miljöpåverkan i åtanke. Utifrån denna beskrivning ansågs betalning för parkbesök kunna definieras som ett miljövänligt beteende då det innebär en form av konsumtion. Även då stadsparker bland annat fungerar som habitat för ett flertal arter samt försörjare av biodiversitet i urbana miljöer enligt Dondina m.fl. (2025). Svartalternativen representerade en skala ämnad att kartlägga graden av benägenhet att utföra det miljövänliga beteendet.

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx

Analysmetod

Vår hypotes (H1) var att studenter med biosfärisk värdegrund i högre utsträckning vore villiga att betala för att besöka stadens parker, än studenter med altruistisk eller egoistisk värdegrund. Nollhypotesen (H0) formulerades som att det inte existerade något samband mellan variablerna värdegrund och betalningsvilja. Alltså, att betalningsviljan inte reflekterade studenternas värdegrund.

För att testa hypotesen utfördes ett X^2 -test för oberoende i enlighet med metodbeskrivningen i Byström & Byström (2011, ss. 307–317). Sambandet testet undersökte var mellan frågan “Vilket av följande påståenden passar bäst in på dig?” och frågan “Föreställ dig att Malmö stad börjar ta betalt för inträde till stadens alla parker och svara därefter på följande fråga: Hur mycket är du villig att betala per gång för att få inträde till dessa?”.

För att kunna sammanställa resultatet och undersöka vår hypotes kodade vi om enkätsvaren i tidigare ställd fråga “Föreställ dig att Malmö stad börjar ta betalt för inträde till stadens alla parker och svara därefter på följande fråga: Hur mycket är du villig att betala per gång för att få inträde till dessa”. ‘Nej’ utgjorde svaren där deltagarna valde noll kronor och ‘Ja’ utgjorde svaren där deltagarna valde en krona eller mer.

Resultat och analys

Vårt urval bestod av 85 individer som responderade på vår enkät, med ett bortfall av 3 individer på grund av icke givet samtycke till GDPR. Detta urval gjordes ur totalpopulationen av alla studenter på Malmö universitet, det vill säga strax över 27,000 (Malmö universitet, u.å.).

På första frågan “Vilket av följande påståenden passar bäst in på dig?” svarade 25 individer (30,49%) “Jag värdesätter miljön främst för andra människors och samhällets välmående” (altruistiskt). 28 individer (34,15%) svarade “Jag värdesätter miljön främst för min personliga glädje och mitt välmående” (egoistiskt) och 29 individer (35,36%) svarade “Jag värdesätter miljön främst för jag är en del av den” (biosfäriskt). Se figur 1.

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

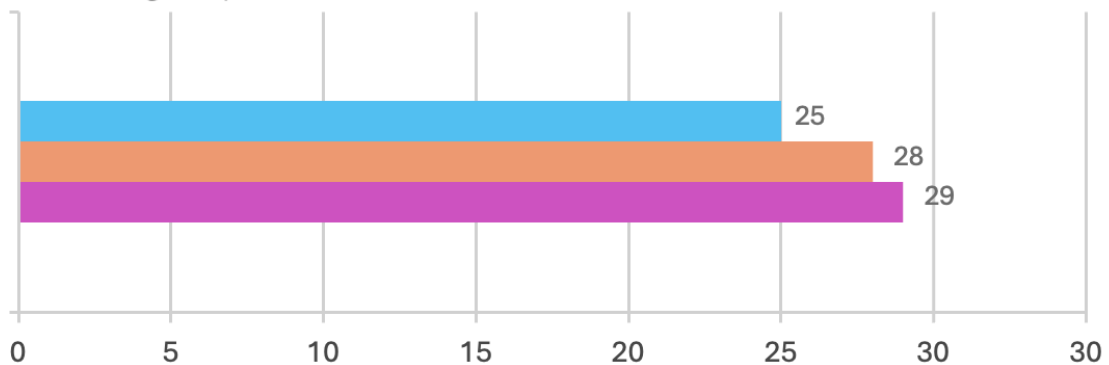
Mottagen: 20XX-xx-xx

Figur 1

Värdegrund

VILKET AV FÖLJANDE PÅSTÅENDEN STÄMMER BÄST IN PÅ DIG?

- Jag värdesätter miljön främst för andra människors och samhällets välmående (altruistisk värdegrund)
- Jag värdesätter miljön främst för min personliga glädje och mitt välmående (egoistisk värdegrund)
- Jag värdesätter miljön främst för jag är en del av den (biosfärisk värdegrund)

Kommentar. Diagrammet illustrerar svarsresultatet på enkätfrågan som syftade kartlägga deltagarnas värdegrund (skapat i Microsoft Excel & Word).

På den andra frågan "Föreställ dig att Malmö stad börjar ta betalt för inträde till stadens alla parker och svara därefter på följande fråga: Hur mycket är du villig att betala per gång för att få inträde till dessa?" svarade 48 individer (58,54%) 0 kr. 16 individer (19,51%) svarade 1–15 kr, 14 individer (17,07%) 16–30 kr, 1 individ (1,22%) 31–45 kr och 3 individer (3,66%) 46 kr eller mer.

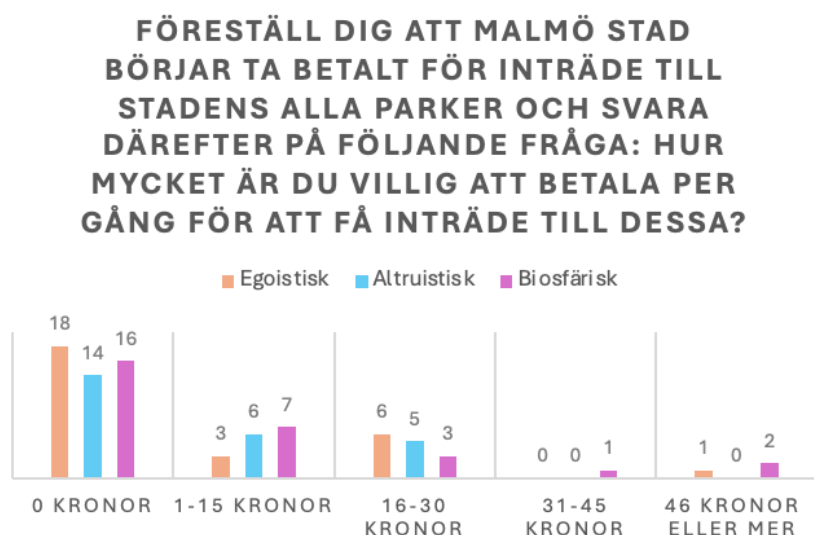
MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx

Figur 2

Betalningsvilja

Kommentar. Diagrammet illustrerar svarsresultatet på enkätfrågan som syftade att kartlägga deltagarnas betalningsvilja (skapat i Microsoft Excel & Word).

För att kunna genomföra vårt hypotestest ställde vi våra två enkätfrågor mot varandra. Efter att ha sammanställt och räknat ut svaren kunde vi ställa upp dem i två tabeller, observerade data (figur 3) och förväntade data (figur 4).

Figur 3

Observerade data

	Biosfäriskt	Altruistiskt	Egoistiskt	
JA	13	11	10	34
NEJ	16	14	18	48
	29	25	28	N=82

Kommentar. Tabellerna ovanför föreställer de observerade och förväntade resultaten från enkäten. De förväntade talen räknades ut enligt Byström och Byström (2011, s 312-313). (Skapat i Microsoft Excel & Word).

Figur 4

Förväntade data

	Biosfäriskt	Altruistiskt	Egoistiskt	
JA	12,0	10,4	11,6	34
NEJ	17,0	14,6	16,4	48
	29	25	28	N=82

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx

Med hjälp av tabellerna kunde vi genomföra vårt oberoende chi2-test (figur 5). Våra tre, respektive två svarsalternativ gav oss en frihetsgrad på 2. Detta tillsammans med vårt observerade chi2-värde på 0,574 gav oss ett P-värde på 0,75.

Figur 5

Chi2-test

	O	F	O-F	(O-F)^2	((O-F^2)/F
Bio JA	13	12,0	1,0	1,0	0,08
Alt JA	11	10,4	0,6	0,4	0,03
Ego JA	10	11,6	-1,6	2,6	0,22
Bio NEJ	16	17	-1	1,0	0,06
Alt NEJ	14	14,6	-0,6	0,4	0,02
Ego NEJ	18	16,4	1,6	2,6	0,16
Total	82	82,0			0,574

Kommentar. Tabell över genomfört oberoende chi2-test (skapat i Microsoft Excel & Word).

Vår hypotes (H1) förkastas därmed och nollhypotesen (H0) accepteras då det kritiska värdet ligger på 0,10. Sammanfattningsvis finns det ingen statistisk signifikant skillnad inom vår målpopulation som visar att en biosfärisk värdegrund är villiga att betala mer för inträde till en park än en egocentrisk värdegrund.

Denna enkät grundar sig på vår egen tolkning och adaption av teorin VBN, det vill säga sambandet mellan variablerna värdegrund och monetär vilja att betala. Hade vi valt att utöka vår enkät med parametrarna "attityd" samt "normer" vilket följer grunderna för VBN skulle resultatet möjligtvis få ett annat resultat som visade på en starkare signifikant korrelation.

Slutsatser

Undersökningen visar att respondenternas vilja till ett miljömässigt positivt beteende, det vill säga villighet att göra en monetär transaktion för att få tillgång till parken, inte har ett samband med vilken värdegrund respondenterna har. Som tidigare nämnt förkastas därmed vår hypotes (H1) och nollhypotesen (H0) accepteras. Sammanfattningsvis finns det ingen statistisk signifikant skillnad inom vår målpopulation som visar att en biosfärisk värdegrund är villiga att betala mer för inträde till en park än en egocentrisk värdegrund. Slutsatsen vi drar är att majoriteten inte är villig att betala för att besöka parker, oavsett värdegrund.

Enligt Byström & Byström (2011, s. 77-79) kan undersökningen anses ha hög validitet eftersom mätinstrumenten, de ställda frågorna, var korrekt använda och gav oss svar på det vi efterfrågade.

Däremot kan undersökningen anses ha svag extern validitet enligt Kanazawa (2024, s. 241-242) eftersom respondenterna kommer från en sluten grupp, studenter på Malmö universitet, och resultatet kan därför inte appliceras på större sammanhang.

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx

I och med att undersökningen är gjord på en liten population som var en sluten grupp samt att tidsspannet ej var stort kan man anse att generaliserbarheten är någorlunda låg. Med en större tidsram samt en icke sluten grupp skulle resultatet nå en högre generaliserbarhet.

Med utgångspunkt i Kanazawa (2024, s. 243-247) kan en anse att undersökningen har låg reliabilitet. Om forskningen upprepats på samma population kan många faktorer påverka resultatet såsom dagshumör samt årstid, då frågan är kopplad till grönområden och många andra faktorer. Då populationen är relativt liten skulle det kunnat ge högre reliabilitet om totalpopulationen deltagit.

En av våra tolkningar är att populationen har en svag socio-ekonomisk situation och att detta kan vara en anledning till varför dem har en låg betalningsvilja. Om vi däremot ställt samma frågor till en icke sluten målgrupp hade vi möjligtvis fått ett annat resultat.

Referenser

- Byström, J., & Byström, J. (2011). *Grundkurs i statistik* (7:e uppl.). Natur & kultur.
- Böhm, G., & Tanner, C. (2019). Environmental Risk Perception. I L. Steg & J.I.M. de Groot (Red.), *Environmental Psychology: An Introduction* (uppl. 2). Wiley-Blackwell.
- De Groot, J.I.M., & Thørgersen, J. (2019). Values and Pro-Environmental Behaviour. I L. Steg & J.I.M. de Groot (Red.), *Environmental Psychology: An Introduction* (uppl. 2). Wiley-Blackwell.
- Dondina, O., Tirozzi, P., Viviano, A., Mori, E., Orioli, V., Tommasi, N., Tanzi, A., Bazzoli, L., Caprio, E., Patetta, C., Pastore, M.C., Bani, L., & Ancillotto, L. (2025). Spatial and habitat determinants of small-mammal biodiversity in urban green areas: Lessons for nature-based solutions. *Urban Forestry & Urban Greening*, 104, Artikel 128641. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2024.128641>
- Malmö universitet. (u.å.). *Om oss*. <https://mau.se/om-oss/>
- Steg, L., & Nordlund, A. (2019). Theories to Explain Environmental Behavior. I L. Steg, J.I.M. de Groot (Red.), *Environmental Psychology: An Introduction* (uppl. 2). Wiley-Blackwell.
- Stern, P.C. (2000). Toward a coherent theory of environmentally significant behavior. *Journal of Social Issues*, 56(3), 407–424. <http://dx.doi.org/10.1111/0022-4537.00175>
- Torpman, O. (2017). *Miljöetik- från problem till lösning*. Studentlitteratur.
- Kanazawa, M. (2024). *Research Methods for Environmental Studies* (uppl. 2). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003261117>

MV223A Miljöpsykologi och -metod

MV223A Miljöpsykologi och -metod (2025)

Mottagen: 20XX-xx-xx
